

Pracovná skupina pre potraviny, 29. apríla 2021

Zhrnutie správy zo zasadnutia:

Predseda Annette Toftová (DK), ktorá bola aklamačne zvolená za predsedníčku. Na miesto podpredsedov boli aklamačne zvolení Ermanno Coppola (IT) a Alison Grahamová (IE).

Prezentácia a výmena názorov na právny rámec týkajúci sa udržateľnosti

Zástupkyňa DG SANTE Alexandra Nikolapoulouová zopakovala hlavné ciele stratégie Z farmy na stôl (F2F) a opatrenia, ktorými sa majú dosiahnuť. Všetky opatrenia budú vzájomne synergické, o mnohých z nich sa rokuje v iných politikách, prípadne existujú v podobe dobrovoľných iniciatív. Zástupkyňa Komisie za hlavnú zmenu označila viac integrovaný prístup, do ktorého bude súčasne zapojených viacero aktérov rôznych úrovní od regionálnych po európsku. Opatrení bude spolu 27, väčšinou pôjde o legislatívne návrhy (napr. návrh na revíziu smernice o udržateľnom používaní pesticídov). Aktuálne však na EÚ úrovni neexistuje legislatívny rámec týkajúci sa udržateľnosti potravinových systémov, Komisia je aktuálne v jeho prípravnej fáze. Ďalej zvaží aj rámec na označovanie udržateľných potravín a zavedenie povinných kritérií udržateľnosti do verejných objednávok. Komisia zavedie dobrovoľné mechanizmy, prvým je kódex správania pre zodpovedné obchodné a marketingové postupy. Konkrétne k procesu prípravy návrhu legislatívneho rámca pre udržateľné potravinové systémy uviedla, že aktuálne prebieha brainstorming – prejednávanie nápadov a možného konceptu, príprava prvotného posúdenia dopadov na získanie spätnej väzby od zúčastnených strán, súbežne sa vypracuje štúdia na podporu prvotného posúdenia dopadov.

V diskusii predsedníčka informovala o prebiehajúcich výskumoch o potravinových systémoch. Vyzvala Komisiu, aby zohľadnila ekonomickú udržateľnosť produkcie a výroby potravín.

IE reprezentant sa tiež pripojil s požiadavkou na zohľadnenie ekonomickej udržateľnosti s tým, že poľnohospodári musia mať zaistené svoje príjmy. Ďalej upozornil na nekonzistentný prístup, že v rámci SPP je to DG AGRI, kto stanovuje kritériá udržateľnosti, ale plnenie stratégie F2F bude hodnotiť DG SANTE.

IT reprezentant upozornil, že nie sú žiadne garancie, že producenti v EÚ nebudú znevýhodnení voči producentom z tretích krajín a pripomenul skutočnosť, že činnosť v EÚ má veľmi malý efekt na globálnu situáciu vo svete.

DK zástupca sa informoval, či sa Komisia bude usilovať aj o zmenu všeobecného potravinového práva a či sa nový legislatívny rámec pre udržateľné potravinové systémy bude týkať aj tretích krajín.

Zástupkyňa DG SANTE v reakcii na tretie krajiny odpovedala, že Komisia sa bude usilovať o globálnu transformáciu prostredníctvom svojich obchodných politík a medzinárodnej spolupráce. K poznámke o chýbajúcom posúdení dopadov stratégie F2F uviedla, že nejde o legislatívny akt, ale iba o stratégiu. Do procesu prípravy legislatívneho rámca pre udržateľné potravinové systémy sú zapojené aj DG ENVI, DG AGRI, DG MARE a DG SANTE je len riadiacim riaditeľstvom. Poznámku o systematickejšej politickej koherencii so všeobecným potravinovým právom označila za zaujímavý návrh na vytvorenie jediného spoločného právneho predpisu týkajúceho sa potravín. K ekonomickej dimenzii rámca a dopadom na poľnohospodárov uviedla, že k dispozícii bude kombinácia rôznych existujúcich nástrojov na ich podporu (okrem SPP aj iné nástroje). Poľnohospodári podľa nej musia mať podporu, otázkou je, ako je možné vytvoriť nové obchodné príležitosti nielen pre veľké, ale aj malé podniky – k tomu by mal prispievať aj výskum, inovácie

a dostatočné financovanie. Za dôležité označila vedenie dialógu so všetkými zúčastnenými stranami. Upozornila aj na nutnosť zohľadniť skutočnú hodnotu potravín.

Aktuálny stav kódexu správania pre zodpovedné obchodné a marketingové postupy

Jednou z konkrétnych akcií v rámci stratégie F2F je kódex správania EÚ pre zodpovedné obchodné a marketingové postupy. Prvý návrh bol prezentovaný na konci februára. Práca na kódexe je rozdelená do 4 tematických skupín (všetkým predsedá FoodDrinkEurope). Každá zasadne celkovo 3x. Sekretariát upozornil na zjavný tlak DG SANTE a mnohých neziskových organizácií počas rokovaní. Kódex by mal byť pripravený na konci mája, počas júna by ho mali podpísať organizácie (podpis je dobrovoľný). Ďalší postup bude prejednaný počas prípravného rokovania 30. 4. 2021. Predsedníčka vyzvala na zasielanie špecifických pripomienok sekretariátu.

Súčasný stav týkajúci sa nutričného označovania na prednej strane obalu

V stratégii F2F je uvedená iniciatíva Komisie zaviesť harmonizovaný systém výživového označovania na prednej strane obalu. Legislatívny návrh by Komisia mala predložiť v 4. štvrtroku 2022 s cieľom „povzbudiť potravinársky priemysel k tomu, aby ponúkal zdravé a udržateľné potraviny“. V rámci počiatočného posúdenia dopadu budú skúmať rôzne možnosti politiky nutričného označovania a nutričné profily.

Sekretariát upozornil, že členské štáty nie sú jednotné ohľadom systému výživového označovania NutriScore, presadzujú ho FR, DE, NL, BE a LU, úplne ho odmieta IT. V Parlamente budú o stanovisku k F2F hlasovať výbory AGRI a ENVI dňa 3. 6. 2021, sekretariát pre europoslancov pripraví odporúčaný zoznam hlasovania.

Komisia dňa 23. 12. 2020 zverejnila plán revízie pravidiel o informáciách, ktoré majú byť poskytované spotrebiteľom, súčasne zverejnila začiatkové posúdenie dopadov, v ktorom Komisia zvažuje 4 existujúce typy štítkov: numerický, farebne rozlíšený, schému kľúčovej dierky a NutriScore.

Copa a Cogeca nepreferujú žiadny, špecificky však zdôrazňujú obavy z NutriScore, preto vyzvali Komisiu na zváženie nového systému. Sekretariát upozornil na výzvu 273 európskych vedcov a 26 lekárskejších asociácií smerom ku Komisii, aby bolo NutriScore v EÚ zavedené povinne. Komisia čoskoro vyhlási verejnú konzultáciu, treba zvážiť ďalšie kroky, príp. reagovať rovnakým spôsobom – vedeckými podkladmi proti NutriScore.

V diskusii predsedníčka podporila možný list expertov proti NutriScore, IT oslovenie vedcov tiež označilo za dobrý nápad. ES reprezentantka informovala, že ES vláda je tiež proti NutriScore.

Možná pozícia týkajúca sa pravidiel vyznačovania dátumu

Súčasťou Komisiou zverejneného plánu revízie pravidiel o informáciách je aj revízia pravidiel týkajúcich sa vyznačovania dátumu. Copa a Cogeca poskytli spätnú väzbu, v ktorej sa zmieňujú, že potrebujú viac času na posúdenie problematiky. Komisia čoskoro zverejní verejnú konzultáciu, preto treba prijať stanovisko. Komisia navrhuje 4 možnosti: ponechať súčasné označenie, nepoužívať dátum „minimálna trvanlivosť do“ pri potravinách s dlhou trvanlivosťou (cestoviny, ryža, káva, čaj), zrušiť dátum „minimálna trvanlivosť do“ a ponechať iba jeden dátum trvanlivosti, ktorý by súvisel s bezpečnosťou potravín (t. j. „spotrebujte do“).

V diskusii sa IE, FR a DK reprezentanti priklonili k poslednej možnosti a upozornili na dôležitosť zachovať dátum „minimálna trvanlivosť do“ na zaistenie kvality produktu. AT reprezentant tiež varoval pred úplnou zmenou terminológie.

Sekretariát vyzval na zaslanie stanovísk emailom, vrátane možného špecifického označenia niektorých výrobkov (napr. „možné konzumovať po“). Na záver upozornil na nedávno zverejnené pokyny EFSA na označovanie dátumu a súvisiacich informáciách o potravinách.

Nariadenie o transparentnosti

Od 27. 3. 2021 sa v praxi používa nariadenie (EÚ) 2019/1381 o transparentnosti a udržateľnosti hodnotenia rizika zo strany EÚ v potravinovom reťazci, ktorá je reakciou na európsku občiansku iniciatívu Zakážte glyfosát a chráňte ľudí a životné prostredie pred toxickými pesticídmi.

Sekretariát upozornil na odkazy na stránkach Komisie a EFSA obsahujúce praktické informácie.

Aktuálny stav týkajúci sa označovania dobrých životných podmienok zvierat

Téma označovania dobrých životných podmienok zvierat bola dôležitá počas DE predsedníctva. Rada pre poľnohospodárstvo a rybolov prijala svoje stanovisko k harmonizovanému systému na svojom decembrovom zasadnutí. V stanovisku Rada vyzvala Komisiu na vykonanie posúdenia dopadov pre prípad zavedenia celoeurópskeho systému značenia pohody zvierat.

V Copa a Cogeca začali internú konzultáciu v rámci relevantných pracovných skupín. Návrh pozície bol zaslaný pracovným skupinám na pripomienkovanie, teraz sa analyzuje spätná väzba.